

Informe de retorn del procés participatiu d'adaptació del Codi civil de Catalunya a la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat

La Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques ha impulsat un procés participatiu per a la recepció dels continguts de la Convenció de les Nacions Unides de 13 de desembre de 2006 (Convenció de Nova York) sobre els drets de les persones amb discapacitat a l'ordenament civil català.

Aquest procés participatiu té per objecte recollir les observacions i les propostes dels diversos sectors socials, jurídics o institucionals sobre les bases de la reforma del Codi civil de Catalunya en matèria de suport a l'exercici de la capacitat jurídica.

L'11 de desembre de 2019, la Direcció General de Dret va organitzar un taller participatiu sobre un primer esborrany de bases de la reforma del Codi civil de Catalunya en matèria de suport a l'exercici de la capacitat jurídica per tal que entitats jurídiques afectades, professionals de l'àmbit de la salut, juristes, membres d'administracions implicades i persones directament afectades, poguessin donar a conèixer les inquietuds i propostes i iniciar un diàleg participatiu entre tots els agents implicats.

Com a continuació de la iniciativa anteriorment descrita, del 15 de juliol al 15 d'octubre de 2020, s'ha dut a terme un procés participatiu mitjançant el canal *participa*. Aquest procés participatiu s'ha fet també amb la pretensió de donar veu a les persones i institucions afectades per l'aplicació d'aquestes normes.

La Comissió de Codificació de Catalunya d'acord amb el que estableix el Decret 395/2011, de 27 de setembre, de la Comissió de Codificació de Catalunya i de l'Observatori de Dret Privat de Catalunya, és l'òrgan col·legiat adscrit al Departament competent en matèria de dret civil que té per objecte l'elaboració de propostes de revisió, actualització i desenvolupament del dret privat de Catalunya, en especial del dret civil.

D'acord amb l'anteriorment exposat es trasllada el contingut íntegre de les propostes presentades i de les respostes al qüestionari publicat al portal *participa*, a la Secció de Persona i Família de la Comissió de Codificació de Catalunya per tal que es tingui en consideració en la futura elaboració d'un text normatiu que incorpori, en especial, al Llibre segon del Codi civil de Catalunya, els continguts de la Convenció de Nova York sobre els drets de les persones amb discapacitat.

PROPOSTES

Han formulat les seves propostes les entitats jurídiques següents:

1. ActivaMent Catalunya Associació (13 aportacions)
2. SUPPORT - Fundació Tutelar de les comarques gironines (Cécile Crozet) (2 aportacions)
3. FMCC (Fundació Malalts Mentals de Catalunya) (2 aportacions)
4. Federació ECOM (Federació d'Entitats Col·laboradores amb les persones amb discapacitat) (1 aportació)

5. LAAD – Associació en defensa dels drets de les persones amb discapacitat intel·lectual (1 aportació)
6. Som Fundació Catalana Tutelar (1 aportació)
7. Accessibilitat FESOCA (Federació de Persones Sordes de Catalunya) (1 aportació)
8. Confederació Catalana de Persones amb Discapacitat Física i Orgànica (Andrés La Bella Iglesias, membre de la Junta de COCEMFE Catalunya) (1 aportació)

1. ActivaMent Catalunya Associació:

1.1. Eliminar el concepte discriminatori de "capacitat natural" i donar suport sempre a l'exercici de la capacitat jurídica universal

Aquesta associació valora el terme "capacitat natural" que inclou el text, com un concepte capacitista i contrari a la Convenció dels Drets de les Persones amb Discapacitat (d'ara endavant CDPD), en tant que queda subjecte a una avaluació exterior. Considera que ha de ser substituït pel de "capacitat jurídica" que és universal i, com a tal, reconeix a totes les persones com a subjectes de dret pel simple fet de ser persones. Ho defensa en base a l'Observació General núm.1 (2014) CRPD /C /GC /1 del CDPD (última correcció de 26 de gener de 2018 CRP /C /GC /1/ Corr.1) a l'article 12 de la Convenció.

1.2. Assegurar que les salvaguardes són accessibles i respecten la voluntat i preferències de la persona, en relació a la Base 4

D'acord amb les seves consideracions, les situacions d'abús i influència indeguda han d'estar regulades mitjançant salvaguardes, no com a suport. Així mateix, aquestes no han de tenir l'objectiu de persuadir a la persona en base a un suposat interès superior, tal com suggereix la Base 4, sinó de garantir l'exercici de la capacitat jurídica lliure d'abusos i influències indegudes, és a dir, garantir que es respecten els drets, la voluntat i les preferències de la persona. Proposa, per tant, una nova redacció de la Base 4.

1.3. Incloure el respecte a la voluntat de la persona també en la presa de decisions en l'àmbit de l'atenció sanitària

La capacitat jurídica inclou les decisions en tots els àmbits de la vida. Aquesta associació considera que la proposta de reforma és discriminatòria perquè exclou el respecte de la voluntat de la persona en les decisions relatives a la pròpia salut, perpetuant les pràctiques d'internament i tractament forçós en els dispositius de salut mental. Aquestes pràctiques, a més de vulnerar el dret a la capacitat jurídica, exposen sistemàticament a moltes persones amb discapacitat a l'abús, al maltractament i a la tortura. Consideren necessari eliminar totes les disposicions basades en règims de substitució de la presa de decisions actualment vigents.

1.4. Incloure altres eixos de discriminació múltiple, no només aquells relacionats amb l'orientació sexual o la identitat de gènere

Segons aquesta entitat la proposta de reforma esmenta, com a eixos de discriminació afegits, l'orientació sexual i la identitat de gènere si bé considera necessari reconèixer també altres eixos, com l'origen ètnic, la racialització, la religió, la classe social o l'edat,

ja que aquests poden determinar formes particulars d'experimentar les barreres psicosocials que generen la situació de discapacitat psicosocial (i, per tant, requerir d'ajustaments també particulars).

1.5. Desenvolupar i concretar la manera d'implementar els sistemes de suports informals i comunitaris, en relació a la Base 6

Segons la proposta que formula l'entitat, la Base 6 hauria d'establir que no es poden imposar limitacions als suports informals i comunitaris (per exemple, en una visita forense). A la vegada, considera que s'haurien de precisar i reconèixer alguns exemples possibles existents, com els Grups de Suport Mutu.

1.6. Reconèixer explícitament que la substitució en la presa de decisions constitueix la barrera més gran en l'exercici de drets

Segons l'entitat, el document de reforma ha d'explicitar que la barrera més gran en l'exercici de drets que experimenten moltes persones amb discapacitat és la privació de la capacitat jurídica, és a dir, la manca de respecte o substitució de la seva capacitat per prendre decisions i l'autorització de mesures coercitives basades en el que es considera l'"interès superior" objectiu de la persona concernida. Aquesta barrera ha de ser simplement eliminada i visible en el cos del text de la reforma. Es recull la següent proposta de redacció:

Text original (apartat exposició de motius): "La Convenció constata els obstacles que la interacció amb l'entorn posa a les persones amb discapacitat per gaudir dels seus drets en igualtat de condicions, i aposta per no retallar o suprimir la seva autonomia. Aquesta norma internacional passa d'un model de substitució a un model de suport en la presa de decisions."

Proposta de modificació: "La Convenció constata els obstacles que la interacció amb l'entorn posa a les persones amb discapacitat per gaudir dels seus drets, i reconeix que per a moltes persones amb discapacitat el principal és la negació de la capacitat jurídica i la substitució en la presa de decisions, basada en el que es considera "l'interès superior" objectiu de la persona. Per aquest motiu La Convenció estableix que s'han d'abolir tots els règims de substitució en la presa de decisions i proporcionar accés a una ampla gama de suports en l'exercici de la capacitat jurídica bastats en el respecte de la voluntat i preferències de la persona".

1.7. Modificar vocabulari ambigu per explicitar que els suports formals i informals s'atorguen segons la decisió de la persona que els sol·licita

D'acord amb l'associació, al llarg del text hi ha vocabulari proper a un "sistema de representació" i no a un "sistema de suport en la presa de decisions".

L'entitat proposa els canvis següents: "designació de suports per al futur" en lloc de "poder preventiu" (al llarg del text, per desvincular les decisions anticipades de qualsevol sistema de representació o de custòdia possible); "Sol·licita" en lloc de "requereix" (Base 7, 8, per emfatitzar que és a partir de la voluntat de la persona, i no del que puguin

percebre o determinar tercers); "D'acord amb el respecte de les necessitats de suport manifestades per la persona" en lloc de "i les necessitats de suport" (Base 8, per emfatitzar que les necessitats de suport han de ser respectades, sempre que siguin manifestades d'aquesta manera per la pròpia persona). Afegir "i/o per preveure la seva necessitat en un futur" (1r paràgraf de Base 9, per explicitar que no únicament es pot sol·licitar un suport com les voluntats anticipades pel fet de no poder-les comunicar en el moment).

Creu necessari explicitar que "la designació de suports per al futur es limita temporalment a la presència de les circumstàncies o situacions previstes per la pròpia persona en la designació" (per aclarir que la durada o vigència del suport específic no està condicionada a una qüestió de "temps", sinó a la circumstància concreta que la persona implicada hagi manifestat prèviament).

1.8. Explicitar tots els criteris mitjançant els quals en la pràctica es priva una persona de prendre decisions vinculants sobre la seva vida

La privació de la possibilitat de prendre decisions sobre la pròpia vida -capacitat jurídica- es realitza a la pràctica a partir de tres criteris diferents segons la interpretació del Comitè de la CDPD (criteri d'estatus, criteri funcional i criteri de resultat). L'associació considera que en el document només s'esmenta el criteri d'estatus. Per tant, creu necessari que la reforma reconegui i faci visible totes les maneres existents a la pràctica de negar-li a una persona la possibilitat de prendre decisions vinculants sobre la seva vida, perquè el seu objectiu és abolir aquestes pràctiques.

1.9. Superar la delegació plena de facultats en favor del suport. En lloc de "poders preventius", "designació de suports per al futur", en relació a la Base 9

L'entitat defensa que cal superar el model de delegació plena de la presa de decisions en favor d'un model de suport a l'exercici de la presa de decisions. En lloc de "poders preventius" caldria emprar el terme "designació de suports per al futur" i desenvolupar el cas de "representació per conveniència". El model de poder preventiu, de la Base 9, especialment quan aquest implica la "delegació" de totes les facultats jurídicament delegables, respon més a un model de representació i substitució en la presa de decisions.

1.10. Esmentar tots els drets reconeguts a la Convenció que es relacionen amb la capacitat jurídica, i no només una selecció d'aquests.

Segons l'associació, a l'exposició de motius es fa menció a un seguit de drets reconeguts per la CDPD per sobre d'altres -sense especificar en base a quin criteri- invisibilitzant alguns drets importants que afecten igualment la capacitat jurídica i que són freqüentment vulnerats en el nostre context. Consideren que s'ha de donar visibilitat a tots els drets reconeguts a la Convenció que entren amb interacció amb la capacitat jurídica incloent els de caràcter civil, polític, social, econòmic i cultural. Per fer aquesta selecció la millor opció, d'acord amb l'entitat, és seleccionar aquells que apareixen al Comentari General 1 sobre l'igual reconeixement com a persona davant la llei (art. 12) (CRPD/C/GC/1).

1.11. Restringir el supòsit de "conflicte d'interessos" -no recollit al CG1- i retenir de manera genèrica els "d'abús i influència indeguda"

L'associació creu necessari restringir el supòsit de "conflicte d'interessos" -no recollit al CG1- i retenir de manera genèrica els "d'abús i influència indeguda", per evitar que aquest sigui utilitzat per prendre decisions contràries a la voluntat de la persona. El concepte de "conflicte d'interessos" es podria considerar només quan s'hagi d'aplicar el criteri de la "millor interpretació possible de la voluntat i les preferències", sense que serveixi per a excloure a un ésser estimat de l'exercici de suport. De fet és un concepte situat en un paradigma de representació i no de suport a la presa de decisions, específicament amb la gestió dels afers econòmics. Proposa modificar l'Exposició de motius i les Bases 8 i 9, 12, 14 i 17.

1.12. Explicitar l'obligació periòdica de proporcionar suports perquè la persona manifesti la seva voluntat, garantint la possibilitat de l'auto disseny, en relació a la Base 13.

D'acord amb l'entitat, cal explicitar que, si tot i haver realitzat els ajustaments per fer possible que la persona manifesti la seva voluntat, no és possible que això passi, aquests ajustaments han de tornar a realitzar-se i així, de manera periòdica, fer el possible per tal que pugui manifestar la seva voluntat. D'altra banda, creu necessari que la persona no només pugui triar diferents opcions de suport sinó que també les pugui dissenyar. Es proposa la següent redacció de la Base 13:

El procediment notarial, administratiu o judicial instat per establir alguna mesura de suport s'ha de basar en el respecte de la voluntat de la persona que requereix suport. La qual cosa implica, almenys, que s'informi, ajustant el procediment de comunicació a les seves necessitats, sobre les opcions de suport existents i/o que la mateixa persona pugui dissenyar, i que es garanteixi el dret a expressar la seva opinió sobre elles, modificar i negar-se a acceptar-segons el seu propi criteri.

Amb aquesta finalitat, és preceptiu entrevistar la persona afectada per separat, verificar que el contingut de el suport s'ajusta als seus desitjos i preferències, així com a la llei i, abans de la designació, explicar a les persones que han de donar suport a les obligacions jurídiques que adquireixen amb l'interessat, i deixar constància d'haver-ho fet.

El procediment d'assignació de suport podrà ser instat, excepcionalment, per un tercer quan, havent realitzat l'esforç necessari per al cas concret, no sigui possible obtenir en aquest moment la manifestació de la voluntat de la persona afectada. L'esforç necessari ha d'incloure la comunicació accessible, els ajustos raonables i els suports pertinents per garantir que es possibilita a la persona manifestar la seva voluntat i preferències.

En cas que tot i haver fet l'esforç necessari no sigui possible per a la persona manifestar la seva voluntat i preferències, cal obtenir la millor interpretació de la voluntat i preferències de la persona i assegurar el compliment de totes les garanties necessàries per a la seva comunicació periòdica i saber sempre quina és la seva voluntat i preferències, i que ella o aquestes són respectades.

S'ha d'intentar comunicar amb la persona periòdicament per determinar novament si es pot obtenir una manifestació de la seva voluntat.

1.13. Incorporar la figura dels facilitadors de justícia per garantir l'exercici de la capacitat jurídica.

Els ajustaments de procediment són adequacions processals per garantir el dret d'accés a la justícia, eliminant les barreres a les que s'enfronta la persona amb discapacitat. En el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual i psicosocial, en els quals les barreres no són tan òbvies, i estan associades amb prejudicis, com incapacitat, perillositat o manca de credibilitat, l'entitat creu necessari incorporar la figura dels "facilitadors de justícia", la qual funciona satisfactòriament en altres estats.

2. SUPPORT - Fundació Tutelar de les comarques gironines (Cécile Crozet)

2.1. Base 2. Necessitat. Concepte social de la discapacitat/Discriminació

Aquesta entitat creu important incloure a les bases el concepte social de la discapacitat que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències i les barreres i actituds de l'entorn les quals dificulten la participació plena i efectiva en la societat en peú d'igualtat amb la resta de persones.

2.2. Àmbits no recollits

La fundació consideren que resten pendents de transposar altres drets contemplats a la CDPD, a banda de l'article 12 que impulsa la present reforma. Per posar un exemple, l'àmbit de la salut (Internament i tractament involuntari...) per tractar-se de matèria de llei orgànica. Així mateix creu que caldria aclarir de quina manera es relaciona el suport a la capacitat jurídica que contemplarà el Codi Civil de Catalunya amb legislacions estatals.

3. FMMC (Fundació Malalts Mentals de Catalunya)

3.1. Reflectir el paper de les entitats de suport del sistema català

Aquesta fundació considera que al sistema català és cabdal el paper que efectuen les entitats tutelars o de suport a Catalunya i que cal fer-ne referència a les bases.

Creuen que cal aprofitar per avançar en les seves funcions, i com a entitats prestadores del servei de suport a l'exercici de la capacitat jurídica, proposen que es promogui la seva funció de salvaguarda i supervisió. Aquestes entitats tenen gran experiència en la prestació dels suports així com la infraestructura i personal adient per exercir aquestes funcions.

3.2. Erradicar la Responsabilitat civil subsidiària, establerta vers els prestadors dels suports, per actes fets per les persones que requereixen suports

L'entitat troba a faltar un canvi respecte de la responsabilitat civil del prestador dels suports, establerta per actes fets per la persona que requereix suports. La Convenció estableix que les persones amb discapacitat, tenen plena capacitat jurídica amb igual tractament davant la llei; per tant són persones responsables dels seus actes. Així, entén que caldria erradicar la responsabilitat que de forma quasi objectiva, es deriva cap a la persona que presta els suports, per actes fets per qui rep els suports.

4) Federació ECOM (Federació d'Entitats Col·laboradores amb les persones amb discapacitat).

Aquesta entitat considera que per tal que la iniciativa plantejada es desplegui amb tots les seves potencialitats es necessari que es duguin a terme les actuacions següents:

- Desplegament del nou Codi d'Accessibilitat de Catalunya i tota la normativa relacionada amb garantir la igualtat d'oportunitats, l'accessibilitat i el disseny universal en tots els àmbits.
- Aprovació del Projecte de Llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació, que es troba actualment en fase d'aprovació en el Congrés, i que regularia el dret de totes les persones a viure lliures de tota mena de discriminació.

Per tal de garantir la reforma esmentada, aquesta entitat reivindica la necessitat d'ampliar i flexibilitzar els suports que una persona pot requerir per desenvolupar el seu projecte de vida. El Servei d'Assistència Personal, pot ser l'eina idònia per donar compliment a aquesta finalitat.

Aquesta entitat considera que les Bases han d'establir que els professionals que facin atenció directa a les persones amb discapacitat puguin rebre formació contínua per atendre de la millor manera possible a la diversitat de les persones que atenen. També consideren necessari fomentar que tota la informació escrita estigui en formats accessibles i de lectura fàcil.

Finalment pel que fa a la Base 15 (Supervisió de l'activitat dels suports) consideren que és imprescindible crear un ens que s'encarregui de rebre les queixes sobre el funcionament dels suports i de l'assessorament a la persona implicada és imprescindible. També destaquen la importància de la participació en aquest ens de persones amb discapacitat i necessitat de suport en la presa de decisions, per fomentar la participació en primera persona.

5. LAAD – Associació en defensa dels drets de les persones amb discapacitat intel·lectual.

Aquesta associació posa en valor el paper que fan les entitats tutelars o de suport a Catalunya i consideren que no estan representades a les Bases.

Proposen que s'aprofiti per avançar en les seves funcions, i com entitats prestadores del servei de suport a l'exercici de la capacitat jurídica, es promogui la seva funció de salvaguarda i supervisió ja que tenen gran experiència en la prestació dels suports així com la infraestructura i personal adient per exercir aquestes funcions.

6. Som Fundació Catalana Tutelar

Aquesta entitat considera que es tracta d'un document de bases molt general, i que s'haurà de portar a concreció en l'articulat que es proposi redactar, per tal de definir i garantir la seguretat jurídica de les mesures de suport a l'exercici de la capacitat jurídica. Consideren que s'haurien d'aclarir o concretar les bases següents:

Base 6. L'existència de suport informal no ajudarà a garantir la seguretat jurídica en les accions realitzades en base a aquest suport informal, i pot generar indefensió o aprofitament per part de tercers.

Creuen que cal definir molt bé què és *suport informal* i les seves implicacions i les responsabilitats de qui el presta, i si escau la seva inscripció en algun registre.

Base 10. La prestació del suport formal ha de comportar l'eficàcia de l'acte atorgat. Únicament hauria de ser considerat impugnable, en cas de negligència per part de qui presta el suport.

Base 11. La representació d'una persona que requereixi suport ha d'estar conferida per la pròpia persona o per l'autoritat competent en cas del suport formal que es prevegi per les situacions que ho requereixin, ja que d'altra forma, la persona que no pogués requerir aquest suport quedaria en indefensió en l'exercici dels seus drets.

Així mateix, consideren que caldrà delimitar què es considera "persona propera" donat que aquesta indefinició pot generar dubtes.

Base 12. Es qüestionen que si atès que la persona té dret a assumir riscos i a cometre errors, s'atribuirà aquesta facultat també a qui presti el suport, o per contra es responsabilitzarà de no haver evitat aquest error. Caldria desenvolupar més aquesta base per evitar confusions, donat que l'experiència ens porta a identificar situacions en les què les persones cometen errors i prèviament han estat advertides per part de qui presta el suport, i posteriorment, la persona o familiars reclamen per no haver-ho evitat, situant a qui presta el suport en una situació també d'indefensió.

Base 13: Demanen que es defineixi quines seran les autoritats des del punt de vista administratiu, i quines seran les figures que puguin exercir aquest control. També demanen garantir que es pugui obtenir la formalització del suport de manera universal gratuïta, perquè no tingui accés només qui estigui en posició econòmica favorable.

Entenen que cal atribuir responsabilitat al Ministeri Fiscal o al jutge per instar el procediment d'assignació de suports per determinats casos en què la persona ho requereixi.

Base 15: No estan d'acord amb la doble supervisió que preveu aquesta base, partint de l'afirmació que si hi ha confiança per establir un acord de suport, s'és lliure per poder-

lo finalitzar. Tanmateix, creuen que si hi ha un conflicte entre el prestador i el rebedor del suport, s'ha de poder resoldre ja sigui mitjançant la mediació (base 18) o mitjançant la resolució de l'acord de suport.

Base 17. Pel que fa a la responsabilitat civil i penal del prestador del suport, consideren que s'haurà de preveure, com es possibilita que s'acrediti o no que s'ha seguit el consell de qui presta el suport, en base a un possible perjudici per qui rep el suport. El model es basa en l'assumpció del risc en la presa de decisions, però demana responsabilitats per qui presta els suports (creuen que hi ha una possible contradicció).

Base 19. Consideren que el termini d'un any de vacatio legis no és suficient, perquè en un any no hi haurà temps material perquè el legislador modifiqui totes les lleis i normatives que afectarien aquest canvi de model. Entenen que el termini de transformació dels actuals càrrecs de protecció als nous models de suport, haurà de ser llarg donades les mancances de mitjans dels jutjats, ja que si es té en compte que només les entitats tutelars tenen més de 9.000 càrrecs, si tenim en compte també els càrrecs familiars, comportarà el col·lapse judicial.

7. Accessibilitat FESOCA (Federació de Persones Sordes de Catalunya)

Demanen que es defineixin els termes claus de la normativa relativa a la modificació de la capacitat jurídica i que s'analitzi quines situacions existeixen en relació amb les diferents figures jurídiques de la tutela, curatela i la resta d'institucions tutelars.

Consideren que cal partir d'un nivell de concreció i diferenciar quan és necessari contemplar l'accessibilitat i quan l'existència d'ajustos raonables. Fan referència a diferents situacions i a les mesures d'assistència i suport que requereixen:

- Pel cas de les persones sordes i sordcegues, entenen que les bases han de contemplar necessàriament els sistemes de comunicació utilitzats donat que l'exercici de drets, la presa de decisions i, en definitiva, el lliure desenvolupament de la personalitat ha de ser accessible i donar-se en igualtat de condicions. Manifesten que és un col·lectiu heterogeni amb característiques i necessitats específiques, pel que el suport a l'exercici de la capacitat jurídica ha d'incloure, segons els casos, mesures d'assistència i/o de suport a la comunicació, d'aquí que sigui del tot imprescindible indicar les partícules conjuntives "i/o".
- Manifesten, pel que fa a les persones amb discapacitat sensorial que tenen dificultats per entendre el contingut i significat dels actes jurídics que les vinculen, que caldrà un complement a la seva capacitat per mitjà de mesures d'assistència i que els operadors jurídics s'expressin de tal manera que els seus missatges siguin comprensibles. També es poden donar altres situacions en les quals les persones saben el que volen però necessiten, dels operadors jurídics. En aquests casos consideren que cal que els actes jurídics que les vinculen siguin accessibles comunicativament, per mitjà de mesures i/o de suport a la comunicació, i en d'altres situacions, per les seves característiques necessitaran d'ambdós tipus de mesures.

En aquest sentit, hi haurà continguts d'actes jurídics que requeriran el suport d'un professional, que pot ser l'intendent de llengua de signes, que reproduïxi

completa i fidelment els continguts lingüístics i no lingüístics per tal de fer possible el dret a la capacitat jurídica de manera accessible, i amb aquest suport professional a la comunicació, la persona estarà en condicions d'igualtat respecte a la resta de persones, no només per entendre el contingut dels esmentats actes jurídics sinó per conèixer i comprendre tot el seu abast i conseqüències.

- Les persones sordes que es comuniquen en llengua oral, requeriran de mitjans de suport a la comunicació oral (bucle magnètic, dispositiu FM, subtitulació, etc). i segons els casos, aquesta igualtat de condicions requerirà una mesura d'assistència, d'un instrument o auxiliar d'orientació i mobilitat, d'una adaptació de l'entorn i/o d'un altre professional diferent a l'intèrpret de llengua de signes, com és el cas del mediador comunicatiu -figura professional diferent a la de l'intèrpret de llengua de signes- que realitza una intervenció comunicativa i una tasca de suport a la comunicació amb el mateix col·lectiu però amb perfils d'usuaris que necessiten d'un suport afegit per desenvolupar la seva autonomia personal, i que no realitza un servei d'interpretació.
- Persones sordes usuàries de la llengua de signes -per tal de fer efectiu el seu dret a la capacitat jurídica – han de comptar amb un intèrpret de llengua de signes per accedir al contingut i conseqüències dels actes que els vinculen, i dels que sorgeixen drets i impliquen obligacions. Així també, les persones sordcegues usuàries de la llengua de signes i d'altres sistemes signats i alfabètics han de comptar amb un guia-intèrpret, pels mateixos motius.
- Persones sordes, sordcegues i amb dificultats de la parla, llenguatge i/o comunicació, amb una manca d'autonomia personal, amb sistemes bàsics de comunicació, o que utilitzen sistemes de comunicació –signats com la LS a diferent distància i posicionament, alfabètics com les majúscules al palmell de la mà o el dactilològic al palmell o el Braille, o basats en la comunicació en llengua oral, entre d'altres- també han de comptar amb professionals, recursos i suports a la comunicació específics i adients a les seves característiques i necessitats comunicatives.
- Persones sordcegues pel fet de la seva sordceguesa hauran de comptar, a més, amb aquells instruments i auxiliars d'orientació i mobilitat (gos pigall, bastó blanc i vermell, etc) requerits i indispensables per tal de desenvolupar-se en un entorn accessible.

Consideren que el suport a la comunicació no ha de ser una disposició genèrica enunciat a la base 1ª del text final de l'esborrany de bases ja que entenen que això no només no respecta el principi de condicions mínimes d'accessibilitat que preveu la normativa relacionada amb la discapacitat sinó que rebaixa el significat i abast d'aquest principi.

8. Confederació Catalana de Persones amb Discapacitat Física i Orgànica

Es fa una proposta d'ampliació de la Base 6, amb l'objectiu d'orientar-la cap a la configuració d'una futura institució jurídica que serveixi de marc pels suports informals amb enfoc comunitari, que excedeixi de l'àmbit objectiu del mateix habitatge. D'aquesta forma es podrien oferir suports informals comunitaris, amb seguretat jurídica i publicitat, per mitjà de la creació de comunitats intencionals de suport mutu, reforçant el suport entre pares i l'empoderament per a la presa de decisions.

El procés de participació incorporava un qüestionari que formulava 4 preguntes. S'han recollit aportacions de 7 participants. Us relacionem tot seguit el contingut de les preguntes formulades i les respostes íntegres que s'han rebut.

QÜESTIONARI

S'han formulat les preguntes següents:

1. Faig la meva aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?
2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?
3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?
4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Sugeriu una alternativa

PARTICIPANTS

1. Federació de Persones Sordes de Catalunya i del col·lectiu de persones sordes que utilitzen la llengua de signes
2. FMMC (Fundació Malalts Mentals de Catalunya)
3. Support-Girona (Fundació Tutelar de les Comarques Gironines)
4. Associació Catalana D'entitats Tutelars - Coordinadora Tutelar
5. Associació de pares i tutors dels interns i alumnes dels centres Joan Riu i els Roures de Sant Gregori
6. Dincat (Federació Catalana de Discapacitat Intel·lectual)
7. A títol personal, no s'identifica

1. Federació de Persones Sordes de Catalunya i del col·lectiu de persones sordes que utilitzen la llengua de signes

1. Faig la meva aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?

En nom de la Federació de Persones Sordes de Catalunya i del col·lectiu de persones sordes que utilitzen la llengua de signes.

2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?

Sí, quant al canvi de paradigma tot superant el model exclusivament mèdic-rehabilitador i apostant per un model social que aposti per l'autonomia i la llibertat de la persona.

Per altra banda, NO PERMET UNA BONA RECEPCIÓ per la manca d'una referència més concreta i detallada a l'accessibilitat comunicativa a tot el document de bases.

S'ha d'afegir la discapacitat de manera inclusiva tot observant el principi de transversalitat de polítiques públiques en matèria de discapacitat.

Som conscients que estem en un moment incipient d'aquest procés de reforma futura del CcCat però ni en aquesta fase prèvia és suficient amb esmentar el suport a la comunicació que necessiten les persones sordes per tal d'exercir la seva capacitat jurídica.

El document amb les bases enuncia el suport a la comunicació a la base 1ª però a cap base més tracta aquest aspecte que és fonamental i al que la Convenció de Nova York li dedica un seguit d'articles.

Cal tenir molt present de cara al procés de tramitació legislativa de reforma que caldrà concretar el Dret substantiu, en aquest sentit.

3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?

La matèria sobre els recursos i sistemes de comunicació no és que no estiguin ben recollits sinó que no ho estan. Com hem comentat en l'anterior apartat, el document de bases només enuncia a la 1ª base la referència al SUPORT A LA COMUNICACIÓ.

Som conscients, com hem indicat, que és un document que ha de servir de fonament per tal de seguir avançant en el procés d'adequació del CcCat a la Convenció de Nova York però és la nostra missió posar de manifest la manca d'accessibilitat comunicativa en els processos que afecten les persones amb discapacitat sensorial en el marc de l'exercici de la seva capacitat jurídica.

A més, NO queda recollit que l'àmbit de la discapacitat és un àmbit molt divers, que inclou un conjunt heterogeni de col·lectius (persones amb discapacitat sensorial, persones amb discapacitat física, persones amb discapacitat intel·lectual, etc) i que

el futur CcCat en algun moment del seu articulat ha de fer referència a aquesta diversitat i heterogeneïtat i que caldrà que inclogui també una disposició que derivi a la normativa de referència que regeix cada tipus de discapacitat. S'haurà de preveure en aquest sentit.

4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Suggeriu una alternativa

Afegir una base o una esmena addicional a la base 1^a en la que es faci referència a que el suport en la comunicació inclou l'accessibilitat comunicativa de les persones amb sordesa, les persones amb sordceguesa i les persones amb dificultats de la parla, llenguatge i comunicació.

I que els recursos a la comunicació poden consistir en:

- Disposar de la figura de l'intèrpret de llengua de signes, guia-intèrpret, o d'altres professionals competents en recursos comunicatius, en els actes jurídic que els afecten.
- Utilitzar les videointerpretacions, a banda dels serveis d'interpretació esmentats en el punt anterior.
- Proporcionar la informació escritat dels actes jurídic que li afecten a través de documents de lectura fàcil.
- Utilitzar altres sistemes augmentatius i alternatius a la comunicació.

A continuació, indiquem aquí, en el cos de la resposta el document que havíem preparat en forma de propostes però al veure que ho tenim possibilitat d'adjuntar cap document, ens estímem fer-ho així:

Consideracions al document Bases de la reforma del Codi Civil de Catalunya, en matèria de suport a l'exercici de la capacitat jurídica.

La Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA) ve a realitzar les següents aportacions en el marc del procés de participació que ha impulsat la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia:

La revisió del Codi Civil de Catalunya per mitjà de la realització d'un esborrany d'avantprojecte de llei preveu que per fer efectiu el dret a la capacitat jurídica i la presa de decisions de les persones amb discapacitat en condicions d'igualtat requereix de l'adopció de mesures d'assistència i/o de suport. Aquestes mesures han d'adoptar-se conforme a la dignitat, a la voluntat i a les preferències de la persona i s'han d'interpretar de manera restrictiva i subsidiària per regir la persona i els seus béns.

La modificació de la capacitat que va plantejar el primer esborrany, i a l'actualitat, el text final de les base, s'ha de veure en sentit positiu i ha de posar a la persona en el centre de la presa de decisions. En aquest sentit i per tal que això sigui així tot el procés de modificació de capacitat així com totes les accions encaminades a l'assoliment de l'autonomia personal han de quedar garantits per l'accessibilitat comunicativa. És per això que la revisió Codi Civil de Catalunya ha d'incloure la regulació del suport a la comunicació, tal i com esmenta, però no detalla, la base 1^a (definició).

Es fa del tot imprescindible adoptar una mirada globalitzadora en el sentit que la revisió de la present llei ha de tenir en compte les diferents discapacitats (sensorial, física, intel·lectual i mental). No obstant, aquesta mirada globalitzadora ha de passar necessàriament per tenir en compte les singularitats de cada tipus de discapacitat i de les seves necessitats ja que contemplar l'heterogeneïtat de la condició humana és consubstancial a l'èxit en el disseny i implementació de les diferents normatives.

En aquest sentit és del tot necessari que es defineixin els termes clau de la normativa relativa a la modificació de la capacitat jurídica i analitzar quines situacions existeixen en relació a les diferents figures jurídiques de la tutela, curatela i la resta d'institucions tutelars. Per tant, cal partir d'un nivell de concreció i s'ha de diferenciar quan és necessari contemplar l'accessibilitat i quan l'existència d'ajustos raonables.

Com a entitat considerem que les mesures d'assistència i/o suport s'han de concretar per tal de fer efectiu l'esmentat dret a la capacitat jurídica i la resta de decisions de les persones amb discapacitat. A sensu contrari, fórmules excessivament generals poden fer caure en el parany de l'ambigüïtat i la laxitud amb la conseqüent desprotecció en aquesta matèria tan sensible. Com a entitat representativa del col·lectiu de persones amb discapacitat sensorial pretenem il·lustrar diferents situacions que requereixen diferents mesures d'assistència i/o suport.

Aquestes mesures d'assistència i/o suport, en el cas de les persones sordes i sordcegues, han de contemplar necessàriament els sistemes de comunicació utilitzats donat que l'exercici de drets, la presa de decisions i, en definitiva, el lliure desenvolupament de la personalitat ha de ser accessible i donar-se en igualtat de condicions. Val a dir que el col·lectiu de persones sordes i sordcegues constitueix un col·lectiu heterogeni amb les seves característiques i necessitats específiques, com hem avançat, pel que el suport a l'exercici de la capacitat jurídica ha d'incloure, segons els casos, mesures d'assistència i/o de suport a la comunicació, d'aquí que sigui del tot imprescindible indicar les partícules conjuntives "i/o".

Hi ha situacions en que les persones amb discapacitat sensorial tindran dificultats per entendre el contingut i significat dels actes jurídics que les vinculen i no sabran què volen i per tant caldrà un complement a la seva capacitat per mitjà de mesures d'assistència i que els operadors jurídics s'expressin de tal manera que els seus missatges siguin comprensibles, i en d'altres situacions les persones sí sabran què volen però necessiten, dels operadors jurídics, que els actes jurídics que les vinculen siguin accessibles comunicativament, per mitjà de mesures de suport a la comunicació, i en d'altres situacions, per les seves característiques necessitaran d'ambdós tipus de mesures.

En aquest sentit, hi haurà continguts d'actes jurídics que requeriran el suport d'un professional, que pot ser l'intendent de llengua de signes, que reproduïxi completa i fidelment els continguts lingüístics i no lingüístics per tal de fer possible el dret a la capacitat jurídica de manera accessible, i amb aquest suport professional a la comunicació, la persona estarà en condicions d'igualtat que la resta, no només per entendre el seu contingut dels esmentats actes jurídics sinó per conèixer i comprendre tot el seu abast i conseqüències.

També, les persones sordes que es comuniquen en llengua oral, requeriran de

mitjans de suport a la comunicació oral (bucle magnètic, dispositiu FM, subtitulació, etc). A més, i segons els casos, aquesta igualtat de condicions requerirà una mesura d'assistència, d'un instrument o auxiliar d'orientació i mobilitat, d'una adaptació de l'entorn i/o d'un altre professional diferent a l'intèrpret de llengua de signes, com és el cas del mediador comunicatiu -figura professional diferent a la de l'intèrpret de llengua de signes- que realitza una intervenció comunicativa i una tasca de recolzament a la comunicació amb el mateix col·lectiu però amb perfils d'usuaris que necessiten d'un suport afegit per desenvolupar la seva autonomia personal, i que no realitza un servei d'interpretació.

Així, les persones sordes usuàries de la llengua de signes -per tal de fer efectiu el seu dret a la capacitat jurídica – han de comptar amb un intèrpret de llengua de signes per accedir al contingut i conseqüències dels actes que els vinculen, dels que sorgeixen drets i que impliquen obligacions. Així també, les persones sordcegues usuàries de la llengua de signes i d'altres sistemes signats i alfabètics han de comptar amb un guia-intèrpret, pels mateixos motius.

També, les persones sordes, sordcegues i amb dificultats de la parla, llenguatge i/o comunicació, amb una manca d'autonomia personal, amb sistemes bàsics de comunicació, o que utilitzen sistemes de comunicació –signats com la LS a diferent distància i posicionament, alfabètics com les majúscules al palmell de la mà o el dactilològic al palmell o el Braille, o basats en la comunicació en llengua oral, entre d'altres- també han de comptar amb professionals, recursos i suports a la comunicació específics i adients a les seves característiques i necessitats comunicatives.

I que les persones sordcegues pel fet de la seva sordceguesa hauran de comptar, a més, amb aquells instruments i auxiliars d'orientació i mobilitat (gos pigall, bastó blanc i vermell, etc) requerits i indispensables per tal de desenvolupar-se en un entorn accessible.

Tradicionalment entre el col·lectiu de persones sordes, i encara més, de persones sordcegues, s'ha produït un abús de poder i una situació de vulneració de drets fonamentals per manca d'accés a la informació i a la comunicació en determinades gestions de la vida diària i en d'altres ocasions s'han vist abocades a un comportament passiu i mediatitzat, no volgut o inconscient, per la seva banda, al no produir-se una accessibilitat comunicativa en condicions d'igualtat i/o al no produir-se els ajustos raonables dels que parla la normativa, cosa que ha fet que tercers hagin pres les decisions per ells.

En no disposar de mesures d'assistència i/o suport a la comunicació per exercir els seus drets ha provocat una violació de drets fonamentals, una desigualtat en el tracte i la consideració de les persones sordes i sordcegues com a ciutadanes amb una manca de capacitat jurídica plena. Així, urgeix un canvi de model en la consideració de la discapacitat i una eradicació de les barreres actitudinals, detonants en alguns casos, de situacions jurídicament indesitjables.

Habilitar l'entorn per facilitar la comunicació en termes d'igualtat ha d'erigir-se en un recurs bàsic i imprescindible per afavorir l'adquisició del llenguatge humà i el desenvolupament de la comunicació de les persones sordes, sordcegues i de les persones amb d'altres dificultats comunicatives. Només si es garanteix de base l'accés a la informació i a la comunicació en termes d'igualtat es podrà fer efectiu el

dret a la capacitat jurídica amb totes les implicacions que comporta seguint el model que proposa l'esborrany del Codi Civil de Catalunya.

Cal afegir també que són conegudes les pràctiques judicials i notarials de declaracions d'incapacitat de persones en supòsits on la única limitació existent per a comprendre el contingut i abast dels actes jurídics és una limitació comunicativa imposada institucional i socialment.

Cal afegir que també és coneguda la prohibició legal d'atorgar testament a les persones amb discapacitat sensorial sense testimonis, que va quedar buida de contingut arran de la reforma del 2019, després de molts anys de reivindicar que aquesta prohibició constituïa una discriminació directa que tenia el seu origen en un text normatiu de calat.

Cal afegir també que és coneguda la restricció del dret a exercir de membre del jurat basada en una situació de discapacitat, derogada també amb la reforma estatal del 2017, o l'abús de poder en la signatura d'actes jurídics notarials sense el dret a l'accessibilitat comunicativa donant validesa a les opinions i intervencions d'acompanyants i no a la del propi subjecte de drets.

En definitiva, són només alguns exemples que han comportat anul·lar la capacitat jurídica de les persones amb discapacitat sensorial, en general, i de les persones sordes, en concret, tot comportant una desigualtat davant la llei i una desigualtat real i efectiva amb les greus conseqüències que això pot comportar a l'hora d'exercir la seva capacitat jurídica.

Com a conclusió, s'ha de garantir el suport a la comunicació en l'exercici de la capacitat jurídica de les persones sordes, per evitar una discriminació i una manca d'accessibilitat comunicativa, tal i com prohibeix la Convenció de la ONU dels drets de les persones amb discapacitat –i normativa complementària sobre la matèria- tot apostant per un funcionament dels serveis públics i privats en matèria civil, així com una societat inclusiva que tracti les diferències de manera diferent erradicant el conjunt de barreres actitudinals existents a l'actualitat.

El suport a la comunicació no ha de ser una disposició genèrica continguda a la futura regulació. Som conscients que estem en un moment incipient de la futura reforma del llibre segon del Codi Civil de Catalunya però ja des del principi volem posar de manifest, que la discapacitat o el conjunt de capacitats diverses engloba a col·lectius diferents de persones amb característiques i necessitats diferents. Per tant, una previsió genèrica del terme suport a la comunicació -enunciat a la base 1ª del text final de l'esborrany de bases- no només no respecta el principi de condicions mínimes d'accessibilitat que preveu la normativa relacionada amb la discapacitat sinó que rebaixa el significat i abast d'aquest principi, és per això que en el marc del procés de participació obert, sol·licitem:

-Que tinguin per presentades les nostres consideracions, que les estudiïn i que les incorporin en la futura reforma en matèria civil.

-Que conforme es vagi avançant en el procés legislatiu de reforma de la legislació en matèria civil de referència vagin concretant el terme suport a la comunicació.

-Que durant la tramitació del procediment legislatiu de reforma, en cas de dubtes i aclariments, consultin i demanin assessorament a les diferents entitats representatives dels col·lectius de persones amb discapacitat, com la nostra entitat,

per anar concretant la regulació jurídica de la capacitat jurídica de les persones amb discapacitat.

2. FMMC (Fundació Malalts Mentals de Catalunya)

1. Faig la meva aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?

Faig aportació en nom de Fundació Malalts Mentals de Catalunya

2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?

Entenem que aquestes bases podrien aportar una major recepció i transposició de la Convenció de Nova York a l'ordenament civil català.

De fet, troben una impròpia limitació a l'exercici de la capacitat jurídica, que resulta contrària als principis de la Convenció, quan des d'un principi, en la definició establerta en la Base 1^a, es diu que:

“El suport a l'exercici de la capacitat jurídica consisteix a reconèixer a tota persona els mitjans necessaris per exercir els seus drets i prendre les seves pròpies decisions en l'àmbit jurídic, tant personal com patrimonial, en condicions d'igualtat.”

L'exercici de la capacitat jurídica, no ha de quedar limitada a l'àmbit jurídic, sinó que és aplicable a tots als àmbits de la vida de la persona, doncs els suports per a la presa de decisions poden ser necessaris per a tots els altres àmbits i no tindrien que ser establerts únicament per a l'àmbit jurídic. Qualsevol decisió té o pot tenir una transcendència jurídica i per tant, els suports han de ser efectius per a l'exercici de tots els drets i per la presa de totes les decisions.

De fet, la Convenció així ho estableix, doncs és el seu propòsit assegurar que les persones amb discapacitat puguin gaudir, en condicions d'igualtat de tots els drets humans i llibertats fonamentals sense que es pugui impedir la seva plena i efectiva participació en la societat, en igualtat de condicions amb les demés.

En concret, l'Art. 12.2 ens diu que:

“Els Estats Part reconeixeran que les persones amb discapacitat tenen capacitat jurídica en igualtat de condicions amb les demés, en tots els aspectes de la vida”

És a dir, no sols en l'àmbit jurídic, tal com es limita en la definició de l'esborrany de les bases, sinó que cal garantir l'exercici d'aquesta capacitat jurídica en “tots els aspectes de la vida”

Per tant, seria procedent i més fidel amb la Convenció, treure d'aquesta definició establerta en la Base 1^a, la frase “en l'àmbit jurídic”, quedant el nou text amb el següent redactat:

“El suport a l'exercici de la capacitat jurídica consisteix a reconèixer a tota persona els mitjans necessaris per exercir els seus drets i prendre les seves pròpies decisions, tant en l'esfera personal com en l'esfera patrimonial, en condicions d'igualtat.”

Igualment, troben contrari als principis de la Convenció, que en el tercer paràgraf de la “Base 1ª Definició”, s'exclouï l'àmbit de la salut en tot el que fa referència a la presa de decisions; fent una remissió al que es disposi en la normativa específica en la matèria.

En aquest sentit, són aplicables els mateixos arguments abans esmentats, quan parlàvem de l'àmbit jurídic. No es pot limitar el garantir l'exercici de la capacitat jurídica, en la forma establerta per la Convenció, tan sols a certs àmbits, excloent d'altres, sinó que els principis de la Convenció de Nova York han d'estar presents en tots els aspectes de la vida de la persona amb discapacitat.

Més encara en l'àmbit de la salut, doncs en una gran majoria de vegades, la necessitat d'establiment de suports per a la presa de decisions ve donada en qüestions relacionades amb la salut, en tant que suport al seguiment i tractament mèdic.

Si la voluntat del legislador català és no voler col·lisionar, en aquesta reforma del CCCat, amb les normes estatals bàsiques o orgàniques que es mencionen en el punt II de l'exposició de motius, bé es podria haver trobar un fórmula més encertada que no pas excloure i deixar fora d'aquestes bases, a tot l'àmbit de la salut. De fet, l'exposició de motius acota aquesta exclusió en “matèria de tractaments mèdics i internaments”.

Entenem que l'establiment de mitjans necessaris i suports, per a la presa de decisions, en l'àmbit de la salut, no té perquè col·lisionar o contradir el que disposi la normativa específica en la matèria, sinó tot al contrari, sempre serà una ajuda, conforme a la Convenció de Nova York, a l'hora de poder exercir els drets i prendre les decisions que calguin i vinguin regulades en aquesta altra normativa específica.

Per tant, resultaria procedent eliminar aquest últim paràgraf de la “Base 1ª Definició”.

3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?

Insistir en el fet que ja hem dit de que no tan sols ha de ser per l'àmbit jurídic, sinó per a tots els àmbits, i que no es pot excloure l'àmbit de la salut.

4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Suggeriu una alternativa

A) Funcions de salvaguarda i supervisió a realitzar per les fundacions actuals Entitats Tutelars.-

Creiem que aquestes bases per a la reforma del CCCat es podrien aprofitar també per avançar en les funcions de les actuals fundacions ENTITATS TUTELARS, es a

dir: Entitats prestadores del servei de suport a l'exercici de la capacitat jurídica" per tal que es promogui la seva funció de salvaguarda i supervisió.

En el conjunt de les bases de la reforma es posa de relleu la necessitat d'una supervisió respecte de la prestació dels suports per a l'exercici de la capacitat jurídica, i amb aquest objecte, s'estableixen una sèrie de salvaguardes.

És en aquest sentit que les Fundacions podrien prestar aquest servei de supervisió respecte dels suports que prestin els particulars.

Fins i tot, en la "Base 9ª Poder preventiu", s'indica que: "L'escriptura de poder preventiu ha d'incloure, a més, mitjans efectius per a supervisar l'actuació de la persona apoderada i permetre'n la remoció en cas necessari"

El mateix s'indica en la "Base 8ª Assistència" en que s'explicita que: "són d'aplicació totes les salvaguardes establertes per a la prevenció d'abusos, influències indegudes i conflictes d'interessos."

L'aplicació de les salvaguardes, ve donada en la Base 12^a i es concreta, majoritàriament, en la Base 15^a, en quant a SUPERVISIÓ de l'activitat dels suports.

Doncs bé, tant sigui en el procediment notarial, o en el procediment administratiu o judicial d'assignació de suports, que instaura la Base 13^a, és on podrien realitzar aquesta fundació de salvaguarda i supervisió les actuals fundacions Entitats Tutelars, quan aquesta assignació de suports ha estat feta en favor d'un particular.

Aquestes fundacions, podrien, amb la corresponent autorització o assignació legislativa i/o administrativa, exercir les funcions de control, supervisió, suplència i substitució, respecte de l'assistent o de l'apoderat preventiu, fins i tot amb legitimació per instar una possible remoció, cas que existís un greu risc o indicis suficients d'abús o influència indeguda.

En definitiva, vetllar per la correcta prestació del servei de suports i pel compliment de l'acord de suports que s'hagi establert en cada cas.

Les Entitats Tutelars tenen una gran experiència en la prestació dels suports, així com la infraestructural i personal adient per tal de poder exercir aquestes tasca amb plenes garanties.

Aquest aspecte enllaça amb el que s'estableix en la Base 15^a, doncs en la mateixa ja es preveu que:

"La persona que requereix un suport formal pot designar una persona de la seva confiança perquè s'encarregui de fer el seguiment i supervisar l'actuació de la persona o persones que en cada moment li presten el suport. Sota determinades condicions, aquesta mateixa persona també pot encarregar-se de l'autorització de determinats tipus d'actes amb intervenció de les persones que presten els suports"

Doncs bé, perfectament es podria promoure (notarial, administrativa i judicialment) que aquesta persona de confiança, que preveu la Base 15^a, fos una Entitat Tutelar, per quan els suports són prestats per un particular.

B) Caldria erradicar la Responsabilitat Civil subsidiària, quasi objectiva, establerta vers el prestador dels suports, per actes fets per les persones que requereixen els suports.-

La Base 17ª regula les responsabilitats civils i penals en que pot incórrer la persona que assumeix la prestació de suports, cas que no actuï amb diligència o lleialtat; es cometin abusos, influències indegudes o bé s'actués en conflicte d'interessos. Es a dir, responsabilitat per actes fets pel propi prestador dels suports.

Ara bé, es troba a faltar un canvi respecte de la responsabilitat Civil del prestador dels suports, establerta per actes fets per la persona que requereix els suports.

Trobem dispersa per la diferent legislació (tant civil com penal), normes que estableixen la responsabilitat civil del prestador dels suports (en la normativa s'utilitza el nom de tutor) pels actes fets per la persona que requereix els suports (en la normativa s'utilitza el nom de tutelat o incapacitat)

Entenem que la Convenció de Nova York canvia aquesta assumpció de responsabilitat per part del prestador de suports, i que aquest canvi tindria que quedar reflectit en les presents Bases de la reforma.

La Convenció estableix que les persones amb discapacitat, són persones amb plena capacitat jurídica (tan per ser titular de drets i deures com per al seu exercici), amb igual tractament davant de la Llei. Per tant, resulten persones responsables dels seus actes. Alguns d'aquest actes els hauran decidit fer amb els suports necessaris.

La Convenció s'allunya de l'anterior sistema paternalista de tractar a les persones amb discapacitat com si fossin menors d'edat, amb una obligació de vigilància i control directa per part de qui era responsable d'ells. La diferència es gran, doncs ara ja no es tracta d'una persona responsable de la vigilància i control, sinó que es tracta d'una persona que presta suports a qui els necessita per exercir la seva capacitat jurídica.

Per tant, canviat com ha estat el concepte de substitució de la voluntat, per unes ajudes i suports a la presa de decisions, procedeix que canviï també el concepte de responsabilitat de qui presta els suports vers els actes d'aquesta persona que rep els suports.

Caldria llavors eradicar de l'ordenament jurídic, aquesta directa derivació de la responsabilitat, que de forma objectiva o quasi objectiva, trobem en les diferents normes, cap a la persona que presta els suports, per actes fets per qui rep els suports.

I encara amb més raó, caldria suprimir i restringir aquesta derivació de responsabilitat, quan qui presta els suports es una persona jurídica, una fundació Entitat Tutelar, en que no hi ha cap obligació de convivència, ni de vigilància continua, respecte de les persones que reben els suports.

En conseqüència, seria procedent que en la Base 17^a, s'afegís un segon paràgraf en que s'explicités que el prestador dels suports no serà responsable civil dels actes

fets per la persona que rep els suports. D'aquesta manera, quedarien millor reflectits els principis establerts per la Convenció de Nova York.

3. Support-Girona (Fundació Tutelar de les Comarques Gironines)

1. Faig la meva aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?

Support-Girona (Fundació Tutelar de les Comarques Gironines. G17752288).

2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?

Valorem molt positivament les bases per a la reforma on es combina salvaguarda davant d'influència indeguda, suport a la capacitat jurídica i respecte a la voluntat i preferències de les persones.

Aquesta reforma, així com la que s'haurà de posar en marxa per a la transposició completa de la Convenció de Nacions Unides dels Drets de les Persones amb Discapacitat, no es pot imaginar sense el respecte als Drets Humans continguts en la mateixa ni sense posar a disposició mecanismes que assegurin la plena capacitat jurídica de totes les persones, incloses les persones amb discapacitat, així com el dret a rebre suport al seu exercici. Encert de la Base 2.

Es compleix amb la mínima invasió amb l'aposta de preferència pels mecanismes informals de suport. La subsidiarietat de la base 5.

Entenem que les bases compleixen amb les premisses de la CRPD i que es reproduiran en el text articulat.

3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?

Caldrà que el suport a l'exercici de la capacitat jurídica es qualifiqui com a dret reconegut legalment. Ha de quedar assegurat el deure dels poders públics de garantir la disponibilitat dels mecanismes de suport i la seva posada en marxa mitjançant polítiques amb serveis accessibles, el menys institucionalitzadors possibles, pròxims, proactius individualitzats i organitzats per la persona.

Queda per especificar el paper de l'Administració Pública en el seguiment, supervisió i recolzament.

S'hauran de transportar altres drets contemplats a la Convenció dels Drets de les Persones amb Discapacitat, a banda de l'article 12 que impulsa la present reforma. Per posar un exemple, les bases no contemplen els drets de les persones amb discapacitat en l'àmbit de la salut (Internament i tractament involuntari...) per ser matèria de llei orgànica.

Pensar en incloure l'especificació continguda en l'article 5 de la CDPD conforme la falta d'ajustament raonable és considerada una forma de discriminació.

4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Suggestiu una alternativa

Tenir en compte que caldrà modificar altres normes a banda del Codi Civil de Catalunya o vertebrar-ne de noves, per a l'adaptació completa de la CDPD.

Caldrà aclarir de quina manera es relaciona el suport a la capacitat jurídica que contemplarà el Codi Civil de Catalunya amb algunes legislacions estatals com les procedimentals o les que tracten casuístiques similars tot i que amb característiques pròpies.

Faran falta mesures per a la sensibilització de la societat així com la formació de tots els professionals que interactuïn amb persones amb discapacitat (sector públic i privat).

4. Associació Catalana D'entitats Tutelars - Coordinadora Tutelar

1. Faig la meua aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?

Associació catalana d'entitats tutelars - coordinadora tutelar

2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?

Entenem que ens trobem en la fase inicial del procés de reforma del codi civil de Catalunya en matèria de suport a l'exercici de la capacitat jurídica i per tant el document és preliminar a desenvolupar i completar el que ha de ser una normativa.

3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?

No respost.

4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Suggestiu una alternativa

En primer lloc, volem expressar la nostra preocupació per l'endarreriment en la reforma del codi civil per adaptar-lo a la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, aprovada per Nacions Unides el 13 de desembre de 2006, i vigent a Catalunya des del 3 de maig de 2008. Instem al Parlament de Catalunya a impulsar la reforma legislativa.

En segon lloc, trobem a faltar que el document de les bases no s'hagi redactat, també, en "lectura fàcil" per poder ser accessible a totes les persones i que tothom en igualtat de condicions pugui fer aportacions al document.

Finalment, considerem que és important afavorir l'harmonització de la legislació d'àmbit estatal i autonòmic. El projecte de llei per el que es reforma la legislació civil i processal per el suport a les persones amb discapacitat en el exercici de la seva

capacitat jurídica presentat pel Govern al Congrés dels Diputats en data 17/07/2020 proposa figures de suport amb noms diferents a les que consten a les bases i regula figures jurídiques que no apareixen en la proposta de reforma de codi civil de Catalunya.

Base 1 Definició

La definició estableix que el suport a l'exercici de la capacitat jurídica "consisteix a reconèixer a tota persona els mitjans...". Considerem que seria necessari recollir el que l'art. 1 de la Convenció de Nacions Unides diu "tota persona amb discapacitat" a fi i efecte de que es pugui desenvolupar en condicions d'igualtat amb la resta de ciutadans.

Base 2 Necessitat

En el mateix sentit que en la base 1 entenem que el suport s'ha de reconèixer a tota persona que acreditï que per exercir els seus drets i obligacions requereix de suports i que en cas de no rebre'ls es trobaria en una situació de desigualtat i vulnerabilitat.

Base 4 Voluntarietat

Compartim que la voluntarietat ha de ser el principi general però volem posar de manifestes que des de la pràctica de les entitats tutelars ens trobem en situacions de:

- Persones que, per raó de discapacitat i/o malaltia, no poden manifestar/expressar la seva voluntat.
- Persones sense consciència de discapacitat.
- Persones, la formació de la voluntat de les quals, es troba distorsionada o afectada per la discapacitat.

Les entitats tutelars defensem el canvi de paradigma que promou la Convenció de Nacions Unides i en aquest sentit considerem que els suports han de ser proporcionals a les necessitats i amb el grau d'intensitat que la persona requereixi. No obstant, no podem deixar de dir que no tenir en compte els supòsits que hem indicat en relació a la voluntarietat pot conduir a situacions de desemparament. Fa anys que alertem de la necessitat de trobar un punt d'equilibri entre la sobreprotecció/paternalisme de la legislació actual i algunes de les propostes de la reforma que poden conduir al desemparament de les persones.

Base 5 Subsidiarietat

En aquesta base es preveuen 3 tipus de suport a proporcionar a la persona:

- Suport informal (prestat a l'entorn familiar i entorn comunitari)
- Suport formal (les previstes prèviament per la persona)
- Suport judicial (les establertes per els tribunals competents)

En aquest punt només volem traslladar la nostra preocupació per qui respondrà dels actes de persones amb necessitats de suport que només es trobin rebent suports informals.

Base 6 Suport informal

Considerem correcte fer una menció a l'existència dels suports informals però entenem que recau en les polítiques públiques donar suport a les persones i les famílies per poder oferir-los.

No volem oblidar a les famílies que viuen amb angoixa el futur dels seus fills i qui els acompanyarà quan ells no hi siguin i les situacions de claudicació familiar.

Base 7 Suport formal

Trobem a faltar figures com la guarda de fet, el defensor judicial, entre d'altres. Entenem que per el legislador català l'assistència es correspon amb la curatela del projecte de llei presentat al Congrés dels Diputats.

Base 8 Assistència

En el document de bases es fa per tant un canvi en la regulació de l'assistent que actualment està regulat a l'article 226.1 del CCCat intentat facilitar el nomenament d'aquest sense necessitat de passar per un procediment judicial, establint com a sistemes per accedir a la figura de l'assistent les següents:

- a) A través d'un acord notarial de suport atorgat per la persona concernida
- b) Per la designació feta per la persona concernida davant de l'ens que tingui aquesta competència. Caldria concretar a quin tipus de ens es refereix
- c) Mitjançant resolució judicial

Caldria concretar així mateix com es podrà extingir l'assistència, establint que la persona pugui revocar l'assistència concedida. Tant en la constitució com en la extinció caldrà exigir una cura especial en la praxis del notari, el qual haurà de vigilar especialment el judici de capacitat així com valorar la persona a la que es proposa com a assistent, per tal d'evitar abusos.

Base 9 Poder preventiu

Actualment la figura del poder preventiu està regulada a l'article 222-2 del CCCat amb la denominació de Poder en previsió de pèrdua sobrevinguda de capacitat. Aquesta figura de protecció és segurament una de les més adequades pels supòsits que ens ocupen, per tant requereixen una àmplia difusió pel seu coneixement i una regulació acurada per evitar supòsits d'abusos per part de la persona apoderada. S'hauria d'exigir, igual que en el cas de la figura de l'assistent atorgat en document públic, una exigència d'especial cura per part del notari.

Aquests poders a banda d'atorgar-se a favor de persones físiques, també es podrien atorgar davant de persones jurídiques.

Base 10 Eficàcia i vigència del suport formal

Sembla que es pretén limitar la revocació o modificació dels documents de suport formal a que es compleixin determinades formalitats o s'hagi passat per un termini de reflexió. En aquest sentit considerem que no s'hauria d'establir cap limitació sinó que la persona poderdant mentrestant conservés la seva capacitat pogués revocar o modificar en qualsevol moment el poder atorgat.

Base 11 Intervenció de familiars i persones properes en els afers de la persona que requereix suport

S'haurà de concretar que s'entén per actes de mer tràmit i actes de transcendència econòmica que no admetin demora per tal d'evitar abusos. En el mateix sentit també caldrà concretar quins son els familiars habilitats per poder fer aquestes gestions i quines son les persones properes que ho poden fer.

Base 12 Salvaguardes

Resulta absolutament necessari establir i concretar quines salvaguardes legals es preveuen precisament com indica la base 12 per evitar situacions d'abús, influència indeguda i conflicte d'interessos.

Base 13 Garanties del procediment d'assignació de suport

S'estableix a aquesta base la possibilitat que excepcionalment es pugui instar el procediment d'assignació de suport per una tercera persona quan no sigui possible obtenir la voluntat de la persona concernida. No queda clar quines persones ho poden fer i si aquesta petició s'ha de sol·licitar judicialment, doncs en aquest cas probablement estariem parlant d'un procediment de modificació de la capacitat.

Base 14 Condicions dels qui presten suport

Sembla que es preveu un procediment notarial, administratiu o judicial nou que especialment en el cas judicial implicaria modificar normativa processal la competència de la qual és estatal.

Base 15 Supervisió de l'activitat dels suports

Amb la figura del poder preventiu que tenim regulat a l'actual CCCat ja es poden establir diversos mecanismes de supervisió.

La creació d'un ens que s'encarregui de rebre queixes pot ser una bona opció de control, poder plantejant inclús que aquest ens tingui potestat sancionadora.

Base 16 Revisió periòdica de les mesures de suport

S'hauria de concretar quines son les persones amb interès legítim quan la persona no pot expressar la seva voluntat.

Base 17 Responsabilitats civils i penals

Totalment d'acord amb el contingut de la base

Base 18 Mediació

Les mesures alternatives a la resolució de conflictes son mesures molt idònies i adequades per a l'intent de resoldre aquest tipus de conflictes especialment quan es donen en l'àmbit familiar. Per tant convindria fer difusió de la figura de la mediació.

Base 19 Entrada en vigor i normes transitòries

S'estableix en aquesta base que cal establir un termini més ampli a partir de l'entrada en vigor perquè les tuteles i curateles prèviament establertes amb caràcter indefinit passin a enquadrar-se en el nou marc que sigui escaient, bé a través d'acords de suport o bé mitjançant la constitució judicial de l'assistència.

Entenem que quan s'ha modificat la capacitat d'una persona a través d'un procediment judicial i s'ha establert la constitució de tutela o curatela (en funció del cas), no podem convertir en cap cas la tutela en la figura de l'assistent, doncs uns dels elements inherents de la figura de l'assistent és precisament que la persona que interessi aquesta mesura de suport no tingui una patologia incapacitant, i tant la tutela com la curatela precisen aquesta incapacitació.

Base 20 Prodigalitat

El procediment de declaració de prodigalitat es troba regulat a la llei d'enjudiciament civil i per tant estariem dins de l'àmbit de la competència estatal.

5. Associació de pares i tutors dels interns i alumnes dels centres Joan Riu i els Roures de Sant Gregori

1. Faig la meva aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?

L'aportació es realitza en nom de l'Associació de pares i tutors dels interns i alumnes dels centres Joan Riu i els Roures de Sant Gregori. Dedicada a l'atenció de persones amb discapacitat intel·lectual greu o molt greu.

2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?

L'aposta per reforçar un sistema que focalitzi l'esforç en la remoció de barreres pel desenvolupament social i l'exercici del drets de les persones amb discapacitat basat en suports es recepciona amb claredat en les bases. Al nostre entendre, fins i tot el millora, al incloure la base 5ena de Subsidiarietat «Quan les mesures d'accessibilitat universal i els ajustaments raonables no arribin a permetre l'expressió de la voluntat i les preferències d'una persona, s'escau oferir el suport escaient».

Creiem que és necessari indicar que en alguns casos existeixen dificultats per extreure quina és la voluntat d'una persona, ja sigui per manca de capacitat d'expressar-la o bé per dificultats en deduir-la. En aquest punt, al nostre entendre existeixen dos supòsits. El primer d'ells, pot donar-se el cas que tot i que una persona no és capaç d'expressar-la seva voluntat a causa d'una discapacitat intel·lectual greu o molt greu, si aquesta discapacitat es produeix de forma sobreenvidada després d'una vida plena on s'ha pogut expressar i manifestar la voluntat, els familiars o persones del seu entorn tenen unes referències o indicis del que faria la persona concernida de mantenir la seva capacitat d'obrar. Estem parlant de casos en que una persona a resultes d'un accident de trànsit, malaltia o per un procés degeneratiu, li és sobreenvidada la incapacitat de prendre decisions o d'expressar la seva voluntat. En canvi, existeix un segon supòsit en casos com les persones ateses en la nostra Associació, en que la majoria de casos els hi es diagnosticada de naixement una discapacitat intel·lectual greu o molt greu, on és impossible deduir quina seria la seva voluntat en un supòsit concret, ja que mai ha expressat la seva voluntat.

Entenem que el «suport escaient» en casos de persones nascudes amb una discapacitat intel·lectual greu o molt greu és, si és possible, la pròrroga de la pàtria potestat un cop assolida la majoria d'edat.

Les previsions contingudes en la convenció i en les bases sobre l'art. 12 es refereixen a persones majors d'edat atès que la capacitat jurídica durant la minoria d'edat no representa actualment cap problemàtica. Tampoc ha creat ni implicat cap problemàtica pels membres de la nostra associació la pròrroga de la pàtria potestat un cop assolida la majoria d'edat per aquelles persones que pateixen una discapacitat intel·lectual greu o molt greu, una institució que cal integrar-la als nous principis de la convenció i a la que no se li ha donat cap resposta específica.

Redundem en que el Codi Civil de Catalunya pot millorar la convenció en oferir una solució o previsió per aquests casos com sembla dependre's de la 5ena base, en tractar específicament els casos en que una persona no pugui expressar la seva voluntat o preferències.

3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?

Creiem que és encertat que les bases tractin la responsabilitat penal i civil de la persona que presta suports. Tot i que, seria també desitjable que tractés el traspàs de la responsabilitat civil per actes comesos per la persona atesa a la persona que presta suports.

En un model d'ajuda a la presa de decisions on també es reconeix el dret a equivocar-se, la responsabilitat civil de la persona que presta suports hauria de clarificar-se.

Donar un major grau d'autonomia a les persones amb discapacitat intel·lectual és necessari, com també ho és clarificar quines responsabilitats civils pot contreure la persona que presta suports a resultes d'actes de la persona atesa. Conferir un major grau d'autonomia implica una assumpció major de riscos que cal tractar.

4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Suggeriu una alternativa

Considerem que caldria mantenir la pàtria potestat prorrogada.

6. Dincat (Federació Catalana de Discapacitat Intel·lectual)

1. Faig la meva aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?

Aportació feta en nom de l'entitat Dincat. Dincat és la principal representant de les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya, que agrupa gairebé 300 entitats socials i representa els drets de més de 30.000 persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies al territori. Per elaborar la nostra aportació al procés participatiu hem incorporat els comentaris, les propostes i els dubtes que ens han fet arribar persones amb discapacitat intel·lectual, famílies i professionals arran d'una sessió que vam organitzar per donar a conèixer el document de bases entre les nostres entitats a finals del mes de setembre. Entre totes les aportacions rebudes, destaquem les fetes per part de l'entitat tutelar SOM Fundació.

2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?

Des de Dincat, valorem molt positivament la reforma del Codi Civil Català, de la mateixa manera que considerem imprescindible tot pas endavant que ens encamini i alineï amb la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, empoderant i dignificant, cada vegada més, a les persones amb discapacitat intel·lectual a les que donem suport.

Considerem, però, que cal impulsar de forma eficient la reforma, tenint en compte les necessitats de suport de totes i cada una de les persones i oferint, també a les famílies i entitats tota la informació i recursos necessaris per poder adaptar-se a la nova realitat. De la mateixa manera, considerem necessari acompanyar-la d'una dotació econòmica suficient i dels recursos necessaris que evitin el col·lapse dels jutjats i, per tant, llargs retards en la tramitació dels assumptes de les persones amb discapacitat intel·lectual.

Què hi trobeu a faltar?

Considerem del tot imprescindible anticipar i preveure quins seran els canvis i recursos necessaris per tal que els principis puguin materialitzar-se a la pràctica; no per a ser contemplats i recollits al document de bases ni a l'avantprojecte de llei de reforma del Codi Civil de Catalunya en matèria de suports a l'exercici de la capacitat jurídica previst, sinó per ser tinguts en compte en paral·lel com a garantia perquè la reforma pugui ser efectivament aplicada.

Considerem, per tant, que, ja des d'aquesta fase de la reforma, cal començar a preveure qüestions relatives a:

1.- Un dels aspectes claus de la reforma són els suports. Cal definir quins i com han de ser aquests suports, i si estaran disponibles perquè les persones que ho necessitin puguin exercir de forma plena la seva capacitat jurídica.

En aquest sentit, alguns familiars de persones amb necessitats de suport extens i generalitzat ens han traslladat la seva preocupació en relació amb què la reforma suposi per a elles només un canvi de nom –de tutela a curatela representativa-, però no impliqui cap canvi de fons. Ens estem referint a les persones amb importants dificultats per manifestar la seva voluntat o als casos en què aquesta voluntat és difícilment interpretada per als seus familiars o persones de suport properes, en què els suports esdevenen claus.

2.- La reforma suposa un canvi fonamentalment de creences en vers la discapacitat. Cal començar a preveure com es propiciarà la informació, formació, reflexió i sensibilització entre els operadors jurídics i altres professionals implicats en el procediment, així com a les mateixes persones amb discapacitat, les seves famílies, professions dels serveis socials, i ciutadania en general.

3. Cal estar atents, com s'expressa en l'exposició de motius III de la llei de bases, als futurs canvis en l'ordenament estatal, especialment pel que fa als procediments judicials aplicables a les mesures de suport a la presa de decisions, per tal que no impedeixin dur a terme les modificacions previstes del Codi Civil Català.

4.- Els canvis que caldrà fer, tant en l'administració de justícia com en els serveis socials (noves competències, funcions, etc.).

5.- La reforma requereix, no només, canvis conceptuals en relació amb els recursos que seran necessaris per articular tot el sistema de provisió de suports per l'exercici de la capacitat jurídica, sinó també possiblement una major dotació pressupostària per garantir-los.

3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?

A continuació, detallem els dubtes que ens generen algunes de les bases, a les quals s'afegeixen, en alguns casos, propostes alternatives.

Base 6. Entenem l'existència d'aquest suport informal, però considerem que no ajudarà a garantir una seguretat jurídica en les accions realitzades en base a aquest suport. Això pot generar, en molts casos (la pràctica així ens ho ha mostrat), una indefensió o aprofitament per part de tercers.

Caldria definir molt bé què és aquest suport informal i les implicacions i responsabilitats de qui el presta. Una possible via podria ser la seva inscripció en algun registre. Això comportaria una formalitat del suport, però garantiria la seguretat jurídica cercada.

Base 10. Entenem que la prestació del suport formal ha de comportar l'eficàcia de l'acte atorgat si s'ha rebut aquest suport. En cas de no ser així, es generaria inseguretat jurídica en els actes. Únicament hauria de ser considerat impugnable en cas de negligència per part de qui presta el suport.

Base 11. Caldrà delimitar què es considera "persona propera", ja que aquesta indefinició pot generar dubtes al poder tenir una interpretació subjectiva d'aquest "proper".

Base 12. Partint de la base que la persona té dret a assumir riscos i a cometre errors, caldria saber si s'atribuirà aquesta facultat també a qui presti el suport o, per contra, se'l responsabilitzarà de no haver evitat aquest error. Creiem que caldria desenvolupar més aquesta base per evitar confusions. L'experiència ens porta a identificar situacions en les quals les persones cometten errors, tot i haver estat prèviament advertides per part de qui presta el suport, i posteriorment, la mateixa persona o els seus familiars reclamen a qui presta el suport no haver evitat l'error, situant-lo també en una situació d'indefensió.

D'altra banda, ens preguntem si cal entendre les salvaguardes obligatòries només en el cas de suports formal. Tornem a manifestar la nostra preocupació en relació amb la sensació de manca de control respecte influències indegudes en els suports informals (base 6).

Base 13: Respecte a aquesta base tenim diferents comentaris i aportacions a fer sobre diferents qüestions:

- Cal definir quines seran les autoritats des del punt de vista administratiu, i quines seran les figures que puguin exercir aquest control.
- Cal garantir que es pugui obtenir la formalització del suport de manera universal gratuïta en qualsevol dels procediments previstos (notarial, judicial i administratiu), per tal que no hi tinguin accés només aquells que estan en una posició econòmica favorable.
- Atenent que el respecte a la voluntat de la persona és l'eix central del sistema, i aquest respecte pressuposa que se la informa sobre les opcions de suport i se li garanteix el dret a expressar la seva opinió al respecte, resulta un pressupòsit essencial que la persona compti amb el suport d'una persona que li faciliti la comprensió i comunicació en tot el procés. En aquest sentit, proposem estudiar la possibilitat d'incorporar d'ofici la figura del professional facilitador de processos.

• En els casos en què no sigui possible obtenir en aquell moment la manifestació de la voluntat de la persona, entenem que caldria atribuir la responsabilitat al Ministeri Fiscal o al jutge d'ofici per instar el procediment d'assignació de suports per determinats casos en què la persona ho requereixi i, així, no caure en un abandonament i indefensió per rebre aquest suport, no només deixar-ho en mans d'un tercer. Els poders públics han de tenir atribuïdes aquestes responsabilitats.

Base 15: No acabem d'estar d'acord amb aquesta doble supervisió que es preveu en aquesta base, partint de l'afirmació que, si hi ha confiança per establir un acord de suport, s'és lliure de poder-lo finalitzar.

A més, si hi ha un conflicte entre el prestador i el receptor del suport, s'ha de poder resoldre, ja sigui mitjançant la mediació (base 18), com mitjançant la resolució de l'acord de suport.

Base 17. Responsabilitat civil i penal del prestador del suport. S'haurà de preveure com es possibilita l'acreditació sobre si s'ha seguit o no el consell de qui presta el suport en base a un possible perjudici per qui rep el suport. El model es basa en l'assumpció del risc en la presa de decisions, però demana responsabilitats per qui presta els suports (creiem que hi ha una possible contradicció).

Base 18 Considerem molt encertat promoure la solució de conflictes de manera extrajudicial per via de la mediació. Tanmateix, en relació amb la base 13, reiterem la necessitat d'establir l'accés gratuït universal als procediments notariaus, judicials i administratius d'assignació de suports. Cal garantir, també, l'accés al servei de mediació de tota persona que ho necessiti.

Base 19. Considerem que el termini d'un any de vacatio legis no és suficient, perquè considerem que no hi haurà suficient temps material perquè el legislador modifiqui totes les lleis i normatives que afectarien aquest canvi de model.

Igualment, el termini de transformació dels actuals càrrecs de protecció als nous models de suport haurà de ser llarg donades les mancances de mitjans dels jutjats. Només les entitats tutelars tenen més de 9.000 càrrecs i, tenint en compte també els càrrecs familiars, el procés de transformació comportarà el col·lapse judicial.

4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Suggeriu una alternativa

Donen resposta en l'anterior pregunta.

7. A títol personal (no s'identifica)

1. Faig la meua aportació a títol personal o en nom d'alguna entitat o col·lectiu afectat?

A títol personal.

2. Aquestes bases permeten una bona recepció a l'ordenament civil català de la Convenció de Nova York? Què hi trobeu a faltar?

Base XX. Amb tota la bona intenció de la convenció, en moltes de les persones dels col·lectius es donen de manera genèrica i contínua situacions que rallen en la prodigalitat. I això suposarà per les famílies un increment de patiment.

3. Creieu que hi ha algun àmbit material que no queda ben recollit en aquestes bases? Per què?

A la base VI quan es parla d'ampliar els suports existents, caldria que es penses en integrar els suports habituals (metge psiquiatra, psicòleg i assistent social) definint-lo com equip de suport bàsic i com un entitat formal.

4. Teniu una proposta o considereu que caldria millorar o incorporar algun nou àmbit no recollit en les bases? Suggestiu una alternativa

Base XI , 3er paràgraf, "els familiars o persones poden realitzar actes de mer tràmit", això no es correspon amb la realitat, sense una acreditació hom no pot ni pagar una factura en benefici del familiar degut a la LOPD.

A l'avantprojecte de llei de reforma de legislació civil i processal en matèria de discapacitat es parla de crear un registre que serà competència dels registradors de la propietat. Crec modestament que forà millor que a Catalunya fos depenent de la conselleria de justícia.

Barcelona, 27 de novembre de 2020